

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 213/07-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. januára 2008 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť H. B., B.; E. M., B.; JUDr. J. M., B.; Ing. M. M., B., a MUDr. A. S., B., zastúpených advokátom JUDr. J. B., Advokátska kancelária, B., vo veci porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 112/93 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo H. B., E. M., Ing. M. M. a MUDr. A. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj ich právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 112/93 porušené boli.

2. Základné právo JUDr. J. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 112/93 v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 92/05 z 24. augusta 2005 porušené neboli.

3. Okresnému súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 112/93 p r i k a z u j e konať bez zbytočných p r i e ť a h o v .

4. H. B. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezů.

5. E. M. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezů.

6. Ing. M. M. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezů.

7. MUDr. A. S. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezů.

8. Okresný súd Bratislava IV j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania H. B., E. M., Ing. M. M. a MUDr. A. S. v sume 22 976 Sk (slovom dvadsaťdvatisícdeväťstosedemdesiatšesť slovenských korún) na účet ich právneho zástupcu, advokáta JUDr. J. B., Advokátska kancelária, B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezů.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 213/07-11 z 21. augusta 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť H. B., B. (ďalej len „sťažovateľka v I. rade“); E. M., B. (ďalej len „sťažovateľka v II. rade“); JUDr. J. M., B. (ďalej len „sťažovateľ v III. rade“); Ing. M. M., B. (ďalej len „sťažovateľka v IV. rade“) a MUDr. A. S., B. (ďalej len „sťažovateľ v V. rade“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. J. B., Advokátska kancelária, B., v ktorej namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 112/93.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že žalobcovia S. B. a spol. žalobou zo 17. septembra 1993 podanou okresnému súdu sa domáhajú proti Základnej organizácii Slovenského zväzu záhradkárov, B., a jej členom, medzi ktorých patria aj sťažovatelia, „určenia:- neplatnosti nájomných zmlúv zo dňa 01. 02. 1993, resp. iný dátum po 01. 03. 1993, - povinnosti uzatvorenia nájomných zmlúv s odporcami 2) až 10), - zaplatenia bezdôvodného obohatenia“.

Uvedené konanie bolo okresným súdom zaevidované pod sp. zn. 11 C 112/93. Sťažovatelia ďalej uviedli, že v priebehu konania došlo:

„- k rozšíreniu návrhu navrhovateľov o určenie povinnosti vypratať nehnuteľnosti v kat. území D., ktoré sú zapísané na LV č. 2091,

- k určeniu povinnosti odstrániť dočasné stavby, vonkajšie úpravy a trvalé porasty z nehnuteľností v katastrálnom území D., LV č. 2091,

- k uplatneniu vzájomného návrhu odporcov 1/ až 10/, ktorým sa domáhali zriadenia vecného bremena prístupovej cesty a práva prechodu členov odporcu 1).“

Podľa vyjadrenia sťažovateľov okresný súd v dôsledku svojej nečinnosti a nesprávnej činnosti nie je spôsobilý rozhodnúť vo veci po viac ako trinástich rokoch.

Sťažovatelia sa domnievajú „že dĺžka sporu presahujúca 13 rokov je nezdôvodniteľná a neospravedlňiteľná. Súd disponuje takými procesnými prostriedkami, ktorými má možnosť zabezpečiť plynulosť konania a jeho primeraný rýchly priebeh“.

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 112/93 bolo porušené ich základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby prikázal okresnému súdu v predmetnom konaní konať bez zbytočných prieťahov, aby im priznal primerané finančné zadosťučinenie každému v sume 50 000 Sk (s výnimkou sťažovateľa v III. rade, ktorý požiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 15 000 Sk), ako aj náhradu trov konania.

Okresný súd sa k predmetnej sťažnosti vyjadril prostredníctvom svojej predsedníčky listom sp. zn. Spr. 3389/07 zo 4. októbra 2007 doručeným ústavnému súdu 8. októbra 2007, v ktorom predsedníčka predložila prehľad vykonaných procesných úkonov v predmetnej veci a následne uviedla: *„Z vykonaných procesných úkonov súdom konštatujem prieťahy v konaní. Zistené prieťahy v konaní boli z príčin subjektívnych, ale aj z príčin objektívnych, ktoré boli spôsobené dlhotrvajúcou práceneschopnosťou prechádzajúceho zákonného sudcu.“*

V závere vyjadrenia predsedníčka okresného súdu uviedla, že netrvá na ústnom prerokovaní veci.

Podaním doručeným ústavnému súdu 15. októbra 2007 sťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez nariadenia ústneho pojednávania.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrenia okresného súdu, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci:

Okresnému súdu bola 17. septembra 1993 doručená žaloba S. B. (ďalej len „žalobca v I. rade“) a P. B. (ďalej len „žalobkyňa v II. rade“, spolu ďalej len „žalobcovia“) proti Slovenskému zväzu záhradkárov, B. (ďalej len „žalovaný v I. rade“), a jeho členom: J. H. (ďalej len „žalovaný v II. rade“), Š. M. (ďalej len „žalovaný v III. rade“), Ing. B. M. (ďalej len „žalovaný vo IV. rade“), sťažovateľke v II. rade, sťažovateľovi v V. rade, sťažovateľovi v III. rade, T. B. (ďalej len „žalovaný v V. rade“), Ing. L. D. (ďalej len „žalovaný v VI. rade“), E. H. (ďalej len „žalovaná v VII. rade“), S. K. (ďalej len „žalovaná v VIII. rade, spolu ďalej aj „žalovaní“), ktorou sa domáhali určenia neplatnosti nájomných zmlúv, povinnosti uzatvorenia nájomných zmlúv medzi žalobcami a žalovanými v II. až VIII. rade, sťažovateľmi v II., III a V. rade, ako aj zaplata bezdôvodného obohatenia žalovanými v II. až VIII. rade a sťažovateľmi v II., III. a V. rade.

Okresný súd 7. októbra 1993 vyzval žalobcov na zaplata súdneho poplatku za podanie návrhu. Poplatok bol zaplatený 2. novembra 1993 a 22. novembra 1993 bola žaloba zasielaná žalovaným na vyjadrenie.

V dňoch 9. až 23. decembra 1993 boli okresnému súdu doručené písomné vyjadrenia žalovaných k žalobe (sťažovateľov v II., III. a V. rade, žalovaných v II., III., V., VI., VII. a v VIII. rade). Okresný súd 30. decembra 1993 vyžiadal rovnopisy písomných vyjadrení niektorých žalovaných k žalobe.

Dňa 14. januára 1994 okresný súd nariadil termín pojednávania vo veci na 3. marec 1994, na ktorom vypočul niektorých účastníkov konania, žalovaní v II., III., VI., VIII. rade a sťažovatelia v II. a V. rade splnomocnili na svoje zastupovanie v konaní sťažovateľa v III. rade. Pojednávanie bolo odročené na 5. máj 1994 s tým, že právnej zástupkyňi žalobcov a zástupcovi žalovaných bolo uložené predložiť viacero dokladov. Žalovaní uvedené listiny predkladali okresnému súdu v období od januára do apríla 1994.

Dňa 2. mája 1994 bolo okresnému súdu doručené podanie právnej zástupkyne žalobcov, ktoré obsahovalo návrh na pristúpenie ďalších účastníkov do konania na strane žalobcov, ako aj návrh na zmenu petitu žaloby.

Na pojednávaní konanom 5. mája 1994 bolo okresnému súdu oznámené, že žalovaný v V. rade zomrel. Pojednávanie bolo odročené na 15. september 1994 s tým, že právna zástupkyňa žalobcov doručí okresnému súdu rovnopisy zmeneného návrhu. Právna zástupkyňa žalobcov doručila rovnopisy zmeneného návrhu 11. mája 1994.

Dňa 1. júla 1994 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa v III. rade, v ktorom aj v mene ostatných žalovaných oznámil, že spĺňajú podmienky na nadobudnutie vlastníckeho práva sporných nehnuteľností vydržaním, a navrhol uložiť žalobcom povinnosť doplniť listinné dôkazy ohľadne ich vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, ako aj vecných práv alebo tiarch zaťažujúcich uvedené nehnuteľnosti.

Okresný súd 13. októbra 1994 vyzval právnu zástupkyňu žalobcov na doručenie siedmich chýbajúcich rovnopisov zmeneného návrhu na začatie konania, ktoré boli okresnému súdu doručené 17. novembra 1994. Zo spisu nevyplýva, že by sa uskutočnilo pojednávanie nariadené na 15. september 1994.

Okresný súd nariadil 6. júla 1995 termín pojednávania vo veci na 2. október 1995 (predvolanie sa nepodarilo doručiť žalovaným v III. a IV. rade a sťažovateľke v II. rade), ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že právnej zástupkyňi žalobcov bolo uložené upresniť petit návrhu ohľadne výšky bezdôvodného obohatenia, ako aj okruh žalovaných vzhľadom na právne nástupníctvo žalovaného v V. rade, právny zástupca žalovaných zároveň navrhol doplniť dokazovanie relevantnými listinami z katastra nehnuteľností.

Okresný súd 5. októbra 1995 vyžiadal od Katastrálneho úradu v B., Správy katastra pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu (ďalej len „správa katastra“), listinné dôkazy, od právneho zástupcu žalovaného v I. rade doklady ohľadne nájomného pomeru medzi „*SZZ a JRD 25. februára K.*“ a oddelenie územného rozvoja Magistrátu hlavného mesta Bratislavy (ďalej len „magistrát hlavného mesta“) požiadal o oznámenie, či príslušná lokalita bola vyhlásená za záhradkársku lokalitu a či do nej patrili nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom konania. Výzvy boli doručené 10. a 11. novembra 1995. Sťažovateľ v III. rade 10. novembra 1995 doručil okresnému súdu splnomocnenie na zastupovanie sťažovateľov v I., II., IV., V. rade, žalovaných v II., VI., VII. rade, ako aj MUDr. I. B.

Magistrát hlavného mesta reagoval na výzvu okresného súdu podaním doručeným 23. novembra 1995. Správa katastra doručila okresnému súdu podklady 23. novembra 1995.

Dňa 23. februára 1996 bolo okresnému súdu doručené podanie žalobcu v I. rade, ktorým rozšíril petit žaloby, vyjadril sa aj k meritu veci a zároveň doručil okresnému súdu žiadosť o nariadenie pojednávania a pokračovanie v konaní.

Okresný súd vyzval 8. novembra 1996 Slovenský pozemkový fond B. (ďalej len „SPF“) a Republikový výbor záhradkárov B. (ďalej len „RVZ“) na vyjadrenie ohľadne vyhlásenia lokality, v ktorej sa nachádzali predmetné nehnuteľnosti v záhradkárskych osadách, za záhradkársku lokalitu. Odpoveď od SPF bola okresnému súdu doručená 9. januára 1997 a od RVZ 4. februára 1997.

Okresný súd 23. februára 1998 nariadil pojednávanie na 1. apríl 1998.

Okresný súd na pojednávaní 1. apríla 1998 na základe návrhu (právneho zástupcu žalobcov) na zmenu účastníkov konania na strane žalovaných uznesením pripustil, aby namiesto žalovaného v III. rade vstúpil do konania MUDr. I. B. (ďalej len „žalovaný v IX. rade“). Pojednávanie okresný súd odročil na 27. apríl 1998 s tým, že prítomní berú termín pojednávania na vedomie.

Pojednávanie konané 27. apríla 1998, na ktorom sa za žalovaných zúčastnil iba sťažovateľ v III. rade, okresný súd odročil s odôvodnením, že sa nedostavili žalovaní v I., II., IV., VI., VII., VIII. a IX. rade a sťažovatelia v I., II. a V. rade (žalovaní však neboli na pojednávanie predvolávaní). Pojednávanie bolo odročené na 20. máj 1998.

Dňa 6. mája 1998 bolo okresnému súdu doručené podanie právneho zástupcu žalobcov, ktorým upresnil petit žaloby ohľadne nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia.

Okresný súd na pojednávaní 20. mája 1998 doručil žalovanému v IX. rade uznesenie o zmene účastníkov a upovedomil účastníkov konania o tom, že právny zástupca žalobcov doručil upresnenie petitu návrhu, avšak s nedostatočným počtom rovnopisov; pojednávanie bolo odročené na 29. jún 1998 s tým, že právny zástupca žalobcov doplní potrebný počet rovnopisov.

Pojednávanie z 29. júna 1998 bolo po vykonaní niektorých úkonov odročené na 31. august 1998 za účelom vypočítania ostatných žalovaných.

Pojednávanie z 31. augusta bolo po oboznámení s podaním právneho zástupcu žalobcov doručeným v ten istý deň a prevzatí tohto podania prítomnými účastníkmi konania odročené na 21. september 1998.

Okresný súd pojednávanie nariadené na 21. september 1998 „z *technických dôvodov*“ (ako je uvedené v zápisnici) odročil na 30. september 1998.

Pojednávanie konané 30. septembra 1998 okresný súd po vypočutí právneho zástupcu žalobcov odročil na 20. október 1998 (1. októbra 1998 došlo k zmene termínu na 21. október 1998).

Na pojednávaní konanom 21. októbra 1998 okresný súd pripustil zmenu žaloby podľa podania žalobcov doručeného 31. augusta 1998. Pojednávanie bolo odročené na 26. október 1998 za účelom vyhlásenia rozsudku. Písomné vyhotovenie rozhodnutia bolo zástupcom účastníkov konania doručené 11. až 14. januára 1999.

Žalobcovia sa proti rozsudku okresného súdu odvolali 25. januára 1999 a žalovaný v I. rade svoje odvolanie doručil okresnému súdu 28. januára 1999.

Okresný súd 12. marca 1999 zaslal kópie podaných odvolaní ostatným účastníkom konania, resp. ich právnym zástupcom na vyjadrenie. Písomné vyjadrenia k podaným odvolaniam boli okresnému súdu doručené 1. až 6. apríla 1999.

Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) bola predmetná vec predložená 24. júna 1999 na rozhodnutie o podaných odvolaniach. Krajský súd uznesením č. k. 17 Co 258/99-408 z 22. septembra 1999 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozhodnutie odvolacieho súdu a spis boli okresnému súdu doručené 16. novembra 1999.

Okresný súd 18. februára 2000 doručil písomné vyhotovenie rozhodnutia odvolacieho súdu právnym zástupcom účastníkov konania a 22. marca 2000 predvolal právnych zástupcov žalobcov na informatívny výsluch.

Okresný súd 26. júna 2000 nariadil termín pojednávania na 13. september 2000, ktoré odročil na neurčito. Právnemu zástupcovi žalobcov uložil upresniť okruh účastníkov. Okresný súd listom z 28. novembra 2000 oznámil právnemu zástupcovi žalobcov, „že doklady založené právnym zástupcom žalovaného v I. rade sa nachádzajú v spise“, a na naštudovanie týchto podkladov a označenie okruhu účastníkov konania mu určil lehotu 15 dní.

Okresný súd 24. septembra 2002 vyzval právneho zástupcu, aby upresnil návrh na začatie konania v časti týkajúcej sa označenia účastníkov konania na oboch stranách,

ako aj špecifikácie nárokov voči jednotlivým žalovaným s uvedením právnych skutočností, o ktoré svoj nárok žalobcovia opierajú.

Právny zástupca žalobcov vo svojej odpovedi (doručená 6. novembra 2002) na výzvu okresného súdu špecifikoval petit návrhu a 31. decembra 2002 upresnil okruh účastníkov konania.

Okresný súd 18. februára 2003 vyzval právneho zástupcu žalobcov pod hrozbou uloženia poriadkového opatrenia na doplnenie okruhu účastníkov konania.

Okresný súd 1. apríla 2003 nariadil termín pojednávania na 28. máj 2003.

Okresný súd pojednávanie konané 28. mája 2003 uznesením odročil na 22. október 2003 za účelom zistenia pobytu účastníkov konania, ktorým nebolo doručené predvolanie; pojednávanie, ktoré sa malo konať 22. októbra 2003 bolo z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu odročené na neurčito.

V období od 29. septembra do 6. októbra 2003 boli okresnému súdu doručené odpovede registra obyvateľov Slovenskej republiky (ďalej len „register obyvateľov“) a Obce L. týkajúce sa jeho výziev na zistenie pobytu žalovaných (žalovaného v II. rade a Z. H.).

Okresný súd 9. júna 2004 nariadil termín pojednávania na 20. september 2004.

Okresný súd pojednávanie konané 20. septembra 2004 po vypočutí žalobcu a sťažovateľa v III. rade odročil na neurčito s tým, že právnomu zástupcovi žalobcov uložil povinnosť oznámiť právnych nástupcov po zomrelom Dr. R. J.

Okresný súd 21. januára 2005 nariadil termín pojednávania na 16. marec 2005, ktoré bolo neskôr odročené na neurčito, a 1. apríla 2005 nariadil termín pojednávania na 25. máj 2005.

Na pojednávaní konanom 25. mája 2005 okresný súd uznesením upravil a špecifikoval okruh účastníkov konania oboch procesných strán, na strane žalovaných pribral do konania Z. H. (ďalej len „žalovaná v X. rade“), A. J. (ďalej len „žalovaná v XI. rade“), V. J. (ďalej len „žalovaný v XII. rade“) a Ing. V. P. (ďalej len „žalovaná v XIII. rade“).

Krajskému súdu bol spisový materiál s podanými opravnými prostriedkami doručený 11. októbra 2005. Krajský súd uznesením č. k. 4 Co 384/05-733 z 28. apríla 2006

zrušil uznesenie okresného súdu z 25. mája 2005 a vrátil mu vec na ďalšie konanie (spisový materiál bol okresnému súdu vrátený 29. júna 2006).

Okresný súd 14. septembra 2006 doručil uznesenie krajského súdu z 28. apríla 2006 právny zástupcom a účastníkom konania a dal kancelárii pokyn zistiť prostredníctvom registra obyvateľov údaje o aktuálnom pobyte účastníkov konania a zistiť údaje o právnych nástupcoch niektorých účastníkov konania.

Dňa 14. septembra 2006 vydal okresný súd opravné uznesenie.

Dňa 30. januára 2007 boli okresnému súdu doručené odpovede registra obyvateľov. Údaje o právnych nástupcoch niektorých účastníkov konania (spolu s osvedčeniami o dedičstve) boli okresnému súdu doručené 12. decembra 2006 a 5. januára 2007.

Okresný súd uznesením č. k. 11 C 112/93-783 z 20. marca 2007 vyzval žalobcov na upresnenie a oznámenie okruhu účastníkov, na opis rozhodujúcich skutočností a označenie dôkazov, ako aj na úpravu žalobného petitu. Uznesením č. k. 11 C 112/93-781 z 28. marca 2007 rozhodol o zastavení konania voči žalovanej v VIII. rade.

Dňa 28. marca 2007 vyzval okresný súd žalovaných v II., IX. rade, sťažovateľa v III. rade a právnych nástupcov žalovaného v V. rade na vyjadrenie, či súhlasia s čiastočným späťvzatím návrhu z dôvodu uzavretia mimosúdneho zmieru so žalobcami, ktoré títo predložili v období od 10. apríla 2007 do 19. apríla 2007.

Okresný súd uznesením č. k. 11 C 112/93-807 zo 14. mája 2007 zastavil konanie voči žalovaným v II. a IX. rade, ako aj konanie „o návrhu navrhovateľov o uloženie povinnosti odporcom v 2. - 10. rade (pôvodne) uzatvoriť s nimi nájomnú zmluvu“.

Dňa 1. júna 2007 okresný súd vyzval právneho zástupcu žalobcov na odstránenie nedostatkov týkajúcich sa podmienok konania v zmysle uznesenia z 20. marca 2007.

Okresný súd uznesením č. k. 11 C 112/93-914 zo 6. septembra 2007 pripustil vstup sťažovateľky vo IV. rade na miesto žalovaného vo IV. rade, ako aj vstup ďalších účastníkov do konania (žalovaných v X., XI., XII. a XIII. rade).

Predmetný súdny spis okresného súdu bol 8. októbra 2007 doručený ústavnému súdu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prejednanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

Predmetom posudzovaného konania vedeného okresným súdom je široko formulovaný návrh na začatie konania zahrňujúci návrh na určenie neplatnosti nájomných zmlúv, určenie povinnosti uzatvorenia nájomných zmlúv a zaplatenie bezdôvodného obohatenia (v priebehu konania bol tento návrh rozšírený aj o návrh na vypratanie nehnuteľností a odstránenie dočasných stavieb). Žalovanými bol v uvedenom konaní vznesený vzájomný návrh na zriadenie vecného bremena. Z obsahu súdneho spisu,

z vyjadrení sťažovateľov a okresného súdu ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej zložitosti veci, avšak po skutkovej stránke možno konštatovať, že v danom prípade ide o vec skutkovo zložitú. Na skutkovú zložitost' tejto veci má vplyv predovšetkým vysoký počet účastníkov tohto konania (počet účastníkov konania na oboch procesných stranách sa v priebehu konania z rôznych dôvodov viackrát menil). Z doterajšieho priebehu konania je zrejmé, že prekážky vzniknuté pri doručovaní písomností niektorým žalovaným spôsobili jeho predĺženie. Dobu, počas ktorej bol okresný súd nútený zisťovať miesto pobytu týchto žalovaných a vykonávať opakované doručovanie písomností, podľa názoru ústavného súdu nemožno započítať na ťarchu okresného súdu. Skutková zložitost' predmetu konania si v tomto prípade vyžaduje aj vykonanie rozsiahlejšieho dokazovania, ktoré taktiež môže spôsobiť predĺženie konania najmä v prípade, ak zistenie skutkového stavu a postup súdu v konaní je závislý od zabezpečenia súčinnosti všetkých účastníkov konania, ako aj zabezpečenia viacerých listinných dôkazov v predmetnej veci. Spomínaná skutková zložitost' veci však nemôže ospravedlniť obdobia nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu v predmetnom konaní.

Správanie sťažovateľov ako účastníkov konania ústavný súd hodnotí ako súčinnosť. Sťažovatelia reagovali na výzvy okresného súdu, zúčastňovali sa prostredníctvom svojho zástupcu (sťažovateľa v III. rade) jednotlivých pojednávaní a predkladali listinné dôkazy na podporu svojich tvrdení. V správaní sťažovateľov teda ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, v dôsledku ktorých by mohlo dôjsť k spomaleniu postupu okresného súdu v predmetnom konaní.

Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Vo vzťahu k sťažovateľom v I. a vo IV. rade pri vymedzení obdobia podliehajúceho posúdeniu namietanej protiústavnosti ústavný súd vychádzal zo svojej predchádzajúcej judikatúry (I. ÚS 52/2001, IV. ÚS 22/03, II. ÚS 373/06), podľa ktorej možno uplatňovať právo na konanie bez zbytočných priet'ahov aj pre štádium, ktoré predchádzalo zmene účastníka konania podľa § 92 ods. 2 a 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok

v znení neskorších predpisov. Pôvodnými žalovanými (ktorých označili žalobcovia) boli právni predchodcovia sťažovateľov v I. a vo IV. rade. K procesnoprávnemu nástupníctvu sťažovateľky v I. rade došlo na základe univerzálnej sukcesie (dedenia) a sťažovateľky vo IV. rade na základe vyporiadania bezpodielového vlastníctva manželov. Ústavný súd teda nemal pochybnosť o tom, že sťažovatelia v I. a vo IV. rade môžu uplatňovať právo na konanie bez zbytočných prietáhov aj pre štádium, ktoré predchádzalo uvedenej zmene.

Ústavný súd zistil obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu, ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Prvé z období nečinnosti okresného súdu začalo 17. novembra 1994, keď boli okresnému súdu doručené rovnopisy zmeneného návrhu na začatie konania právnu zástupkyňou žalobcov, a trvalo takmer osem mesiacov, t. j. do 6. júla 1995, keď okresný súd nariadil termín pojednávania v predmetnej veci.

Ďalšie dvanásťmesačné obdobie nečinnosti okresného súdu v tomto konaní trvalo od 23. novembra 1995, keď boli okresnému súdu doručené vyžiadané podklady od správy katastra, do 8. novembra 1996, keď okresný súd zaslal výzvy SPF a RVZ.

Okresný súd nevykonával žiadne procesné úkony ani v období od 4. februára 1997, keď mu bola doručená odpoveď SPF, do 23. februára 1998, keď nariadil ďalší termín pojednávania (viac ako dvanásť mesiacov).

Ďalej ústavný súd zistil nečinnosť okresného súdu počas takmer 40 mesiacov v období od 31. januára 2001, keď bola okresnému súdu doručená odpoveď právneho zástupcu žalovaného v I. rade na jeho výzvu, do 9. júna 2004, keď nariadil termín pojednávania na 20. september 2004, v tomto období okresný súd iba zisťoval stav dedičského konania po žalobkyni v II. rade a z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu odročil pojednávanie nariadené na 22. október 2003 na neurčito.

Nečinnosť okresného súdu v uvedených obdobiach bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočné prietahy v konaní podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa zistenia ústavného súdu bolo predmetné konanie okrem uvedených období nečinnosti poznačené aj nedôsledným, resp. neefektívnym postupom okresného súdu. Za takýto postup okresného súdu treba označiť napr. odročenie pojednávania konaného 27. apríla 1998 z dôvodu neúčasti väčšiny žalovaných, ktorí však naň okresným súdom neboli predvolaní, ďalej zaslanie urgencie (ohľadne doplnenia okruhu účastníkov konania) právnenému zástupcovi žalobcov 18. februára 2003 pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty napriek skutočnosti, že v spise sa už jeho podanie, ktorým splnil výzvu okresného súdu, nachádzalo. O neefektívnom postupe okresného súdu v predmetnom konaní napokon svedčí aj uznesenie krajského súdu č. k. 17 Co 258/99-408 z 22. septembra 1999, ktorým bol zrušený rozsudok okresného súdu sp. zn. 11 C 112/93 z 26. októbra 1998 pre viaceré závažné procesné pochybenia okresného súdu (neustálenie okruhu účastníkov predmetného konania, nevypočutie účastníkov konania v rozpore s ústavnou požiadavkou podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, nerozhodnutie o vzájomnom návrhu žalovaných), ako aj uznesenie krajského súdu č. k. 4 Co 384/05-733 z 28. apríla 2006, ktorým bolo zrušené uznesenie okresného súdu č. k. 11 C 112/93-690 z 25. mája 2005 z dôvodu jeho procesných pochybení.

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvá už viac ako 14 rokov. Z uvedenej doby viac ako 6 rokov tvoria obdobia, v ktorých v dôsledku nečinnosti okresného súdu dochádzalo k zbytočným priet'ahom.

Vzhľadom na uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu, ako aj na jeho neefektívny postup v predmetnom konaní nemožno dobu predmetného konania vedeného okresným súdom považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako ani za primeranú vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľov v I., II., IV. a V. rade boli porušené (1. bod výroku nálezu).

Postup okresného súdu v posudzovanom konaní v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 92/05 z 24. augusta 2005 (teda obdobie po 22. septembri 2005), však ústavný súd kvalifikuje ako plynulý, v ktorom sa už nevyskytli obdobia nečinnosti. Ústavný súd preto dospel k záveru, že práva sťažovateľa v III. rade v tomto období porušené neboli (2. bod výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov v I., II., IV. a V. rade na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a pretože predmetná vec dosiaľ nebola právoplatne skončená, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia domáhajúci sa rozhodnutia nachádzajú (3. bod výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti žiadali aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 50 000 Sk pre každého z nich (s výnimkou sťažovateľa v III. rade, ktorý požiadaval o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 15 000 Sk), ktoré odôvodnili nasledovne: *„Naša nemajetková ujma vyplýva z pocitu neistoty, krivdy a úzkosti prameniacych zo situácie, keď súd vo veci za neprimerane dlhú dobu nerozhodol. Navrhovatelia sa v súdnom spore domáhajú nielen faktickej likvidácie ZO SZZ, ale aj zbúrania a odstránenia našich postavených záhradných chatiek, terénnych úprav, prístupových chodníkov a trvalých porastov. Sťažovatelia pociťujeme úzkosť z hrozby zrušenia niekoľkoročného výsledku práce v ťažkých biologických podmienkach (bez vody, prísun materiálov, bez mechanizácie na väčšie vzdialenosti, nízka bonita pôdy).“*

Pretože porušenie základného práva sťažovateľov, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľom primerané finančné zadost'učinenie.

V rámci rozhodovania o výške primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd ďalej zohľadnil celkovú dĺžku predmetného konania, predmet konania okresného súdu, dĺžku zbytočných priet'ahov v tomto konaní, ako aj neefektívny postup okresného súdu v predmetnej veci a s tým spojenú ujmu sťažovateľov. Na základe toho ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľom v I., II., IV. a V. rade finančné zadost'učinenie v požadovanej sume, t. j. každému po 50 000 Sk (4. až 7. bod výroku nálezu).

Vzhľadom na to, že v prípade sťažovateľa v III. rade ústavný súd nevyslovil porušenie ním namietaných práv, neprichádzalo do úvahy priznať mu finančné zadost'učinenie, a preto ústavný súd v tejto časti návrhu sťažovateľov nevyhovel (9. bod výroku nálezu).

IV.

Sťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadali priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom za dva úkony právnej pomoci (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie súdu) vykonané pre päť osôb vrátane DPH a režijného paušálu, ktoré v sťažnosti vyčíslili v sume 28 630,40 Sk.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 13 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovatelia namietajú, v zásade nie je oceneľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2007 v konaní pred ústavným súdom predstavuje sumu 2 970 Sk (za spoločný úkon vykonávaný pri zastupovaní dvoch

alebo viacerých osôb sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 20 %, t. j. na 2 376 Sk) a hodnota režijného paušálu je 178 Sk.

V súlade s týmito ustanoveniami možno trovy konania vyčísliť ako súčet odmeny za dva úkony právnej služby vykonané pre štyri osoby (sťažovateľ v III. rade nebol v konaní úspešný) vrátane režijného paušálu a DPH ($8 \times 2\,376 \text{ Sk} + 2 \times 178 + 3612 = 22\,976 \text{ Sk}$). Náhrada trov konania v predmetnej veci vypočítaná podľa platnej právnej úpravy predstavuje spolu 22 976 Sk.

Ústavný súd preto sťažovateľom v I., II., IV. a V. rade priznal náhradu trov právneho zastúpenia v sume 22 976 Sk, ktorú je okresný súd povinný uhradiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu na účet ich právneho zástupcu (8. bod výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2008